

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

יג.

עין משפט
נר מצוה

צד א מיי פ"ג מהל' תמן ומלה הל' ג ד סמו עשין לט טו"שע ארי"ם סי' תמד ט"פ א' צד ב ג מיי פ"ז מהל' שאלה הל' ג טו"שע ארי"ם תי' ממנ סט"ף ג וטו"שע ח"מ סי' נלכ טע"ף ז רנכ אלפס ד"מ פ"ג דף פ"ח ז צו ד מיי פ"ט מהלכות ממנו עניי הלכה יא סמו עשין קפ"ט טו"שע י"ד סי' רט טע"ף ג צו ה ו מיי פ"ז מהל' שאלה הלכה א סמו עשין פח טו"שע ח"מ סי' נלכ סט"ף טו:

תורה אור השלם

1. ונבבשה הארץ לפני יי וארץ תשבו והייחם יקיים מין ומשךאל ויהיה הארץ האת לכם והאיהוד לפני יי במדבר לב כב

גליון הש"ס

גמ' אמר ד"ש במשיה דרבא לא לבער. ענין זה קמני י"ח ע"א מנחם ל"ב ע"א:

רבינו הגנאל

אמר רב נחמן אמר רב הלכה כר' יהודה. ואפי"ג דלאכילת חמין משמע, כיון דאמרין בחלוקת בערות כן מחלוקת בחמין, שריא דשנינו שנייא הוא, ממילא משמעין דלאכלת גמי כר' יהודה בעדות. אמר ליה רבא ונימא מר הלכה כר' מאיר, שהרי שנינו סתמא כל שעה ומותר לאכול מאכיל כותיה דר' מאיר, אמר ליה לא עמדה ההיא סתמא כר' מאיר, דאי הוה כר' מאיר כל שעה שאוכל מאכיל מבני ל"י למיתא נבחת. ור"ג נמי לאו מכריע הוא, דהא ר"ג קדים טובא, ואין ראשון מכריע לדברי אחרין. ועוד אין ר"ג ור"מ דבניהם שותן, דהא ר"ג לא התיר בחמין אלא תרו"מ[?]. הלכך לא אמרין מכריע הוא לדחות דברי ר' יהודה ולקיים דברי ר' מאיר אלא טעמא דנפשיה קאמר. איבעית אימא רב דאמר כי האי תנא דתנא ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת כר', ומשירין בטהורות מון שתי סעודות כדי לאכול עד ארבע שעות דברי ר' אלעזר בן יהודה איש כפרה. ודחה רב ספא משמא דרבא ואמר לא קבעי הלכה כמותו אלא לבכר בלבד, שאמר מבערין את הכל מלפני השבת. ואמרין ואין רבי סבר דהלכתא כר' יהודה, מההוא מעשה דאפקיד הוא גברא דייקא מלאה וואסוקין שבתא דרב יוסף למכרה לגוים כר' יהודה.

הלכה כר' יהודה. דמולין כל חמס: ונימא הלכה כר' מאיר. דאכלין כל חמס דהא סתם לן תנא כוותיה דתנן כל שעה שמותר לאכול מאכיל לכהמה לחיה ולעופות דמשמע כשאנו מותר לאכול אינו מאכיל ואי רבי יהודה הא איכא ר' מאיר היא דאמר אוכל עד תחלת שש ומשעה שאנו אוכל אין מאכיל: משום דקשיא מותר. דפרק כל שעה"י מקשינן כל שעה שאוכל מאכיל מיבעי ליה ומותר משמע כל שעה שמותר אדם אחר לאכול מאכיל זה האסור לאכול ומדוקא דהא קשיא אוקימנא כרצון גמליאל והכי קאמר כל שעה שמותר כהן לאכול בתרומה מאכיל ישראל מולין לכהמה אלמא סתמא לא כר"מ היא: רצון גמליאל. דמתני': לאו מכריע הוא. דכפרישית לקמן דפירקין (ד' כה). דלח' הכרעת דעה שלישיה מכרעה והא הכרעת דעה שלישיה היא דהא ר"מ ורבי יהודה לא איירי דניהו שייך חילוק צינ ומנ תרומה לזמן מולין כלל דאי היה מנ ר"מ אומר אחד מולין וא' תרומה כל חמס ר' יהודה אומר א' מולין ואחד תרומה כל ארבע ורצן גמליאל אומר מולין כל ארבע תרומה כל חמס הוא הכרעה אבל השתא דאינו לא אדכור תרומה ומולין כלל ולא גלו דעתם שיהא שום רמז דין לחלק צנייהם לאו הכרעה היא אללא דעה שלישיה: ה"ג ואיבעית אימא רב דאמר ר' יהושיע אמרו לו טהורות לא ישרפו שמא ימצאו להן אוכלין אמר להן כבר בקשו ולא מצאו אמרו לו שמא היון לחומה לנו אמר להם לדבריכם אף תלויות לא ישרפו שמא יבא אליהו ויטהרם אמרו לו כ"כ מובטח להן לישראל שאין אליהו בא א"ל בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורה אמרו לא זוז משם עד שקבעו הלכה כרבי אלעזר בן יהודה איש ברתא שאמר משום רבי יהושע מאי לאו אפילו אוכל א"ל אמר רב פפא משמיה דרבא לא לבער ואף ר' סבר להא דרב נחמן דאמר רבין בר רב אדא זמעשה באדם אחד שהפקיד דייקא מלאה חמין אצל יוחנן וייצא ובלא פני רבי שעה ראשונה אמר לו המתן שניה אמר לו המתן שלישיה אמר לו המתן רביעית אמר לו המתן חמישיה א"ל צא ומוכרה בשוק מאי לאו לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף לא לישראל כרבי מאיר אמר ליה אביי אי לישראל גישקלי' לנפשיה משום חשדא ד'דתניא גבאי צדקה שאין להם עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי צדקה תמחויו עניים לחלק פורטין לאחרים ואין מוכרין לעצמן משום שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל אמר ליה רב אדא בר מתנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן צא ומוכרין לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף כמאן אולא הא שמעתא דרבי כרשב"ג ד'דתנן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן, רשב"ג אומר ומכרם בכ"ד מפני השב אבדה לבעלים. ודחינן לא, כי אמרו רבנן לא יגע בהן כר' יוחנן, דאמר מחלוקתא אם אבד

בתוך הגין החמה בגלוי"י" הוה קאי וזהרורי בעלמא הוא דהוא קא משמע לן אמר רב נחמן אמר רב הלכה כרבי יהודה אמר ליה רבא לרב נחמן ונימא מר הלכה כר' מאיר דסתם לן תנא כוותיה דתנן ב' כל שעה שמותר לאכול מאכיל ההיא לאו סתמא הוא משום דקשיא מותר ונימא מר הלכה כרצון גמליאל דהוה ליה מכריע א"ל רבן גמליאל לאו מכריע הוא מעם דנפשיה קאמר ואיבעית אימא רב דאמר כי האי תנא א"ל דתני' ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת ושורפין תרומות טמאות תלויות וטהורות ומשירין מן הטהורות מון שתי סעודות כדי לאכול עד ד' שעות דברי רבי אלעזר בן יהודה איש ברתא שאמר משום ר' יהושע אמרו לו טהורות לא ישרפו שמא ימצאו להן אוכלין אמר להן כבר בקשו ולא מצאו אמרו לו שמא היון לחומה לנו אמר להם לדבריכם אף תלויות לא ישרפו שמא יבא אליהו ויטהרם אמרו לו כ"כ מובטח להן לישראל שאין אליהו בא א"ל בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורה אמרו לא זוז משם עד שקבעו הלכה כרבי אלעזר בן יהודה איש ברתא שאמר משום רבי יהושע מאי לאו אפילו אוכל א"ל אמר רב פפא משמיה דרבא לא לבער ואף ר' סבר להא דרב נחמן דאמר רבין בר רב אדא זמעשה באדם אחד שהפקיד דייקא מלאה חמין אצל יוחנן וייצא ובלא פני רבי שעה ראשונה אמר לו המתן שניה אמר לו המתן שלישיה אמר לו המתן רביעית אמר לו המתן חמישיה א"ל צא ומוכרה בשוק מאי לאו לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף לא לישראל כרבי מאיר אמר ליה אביי אי לישראל גישקלי' לנפשיה משום חשדא ד'דתניא גבאי צדקה שאין להם עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי צדקה תמחויו עניים לחלק פורטין לאחרים ואין מוכרין לעצמן משום שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל אמר ליה רב אדא בר מתנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן צא ומוכרין לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף כמאן אולא הא שמעתא דרבי כרשב"ג ד'דתנן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן, רשב"ג אומר ומכרם בכ"ד מפני השב אבדה לבעלים. ודחינן לא, כי אמרו רבנן לא יגע בהן כר' יוחנן, דאמר מחלוקתא אם אבד

הלכה כר' יהודה. דמולין כל חמס: ונימא הלכה כר' מאיר. דאכלין כל חמס דהא סתם לן תנא כוותיה דתנן כל שעה שמותר לאכול מאכיל לכהמה לחיה ולעופות דמשמע כשאנו מותר לאכול אינו מאכיל ואי רבי יהודה הא איכא ר' מאיר היא דאמר אוכל עד תחלת שש ומשעה שאנו אוכל אין מאכיל: משום דקשיא מותר. דפרק כל שעה"י מקשינן כל שעה שאוכל מאכיל מיבעי ליה ומותר משמע כל שעה שמותר אדם אחר לאכול מאכיל זה האסור לאכול ומדוקא דהא קשיא אוקימנא כרצון גמליאל והכי קאמר כל שעה שמותר כהן לאכול בתרומה מאכיל ישראל מולין לכהמה אלמא סתמא לא כר"מ היא: רצון גמליאל. דמתני': לאו מכריע הוא. דכפרישית לקמן דפירקין (ד' כה). דלח' הכרעת דעה שלישיה מכרעה והא הכרעת דעה שלישיה היא דהא ר"מ ורבי יהודה לא איירי דניהו שייך חילוק צינ ומנ תרומה לזמן מולין כלל דאי היה מנ ר"מ אומר אחד מולין וא' תרומה כל חמס ר' יהודה אומר א' מולין ואחד תרומה כל ארבע ורצן גמליאל אומר מולין כל ארבע תרומה כל חמס הוא הכרעה אבל השתא דאינו לא אדכור תרומה ומולין כלל ולא גלו דעתם שיהא שום רמז דין לחלק צנייהם לאו הכרעה היא אללא דעה שלישיה: ה"ג ואיבעית אימא רב דאמר ר' יהושיע אמרו לו טהורות לא ישרפו שמא ימצאו להן אוכלין אמר להן כבר בקשו ולא מצאו אמרו לו שמא היון לחומה לנו אמר להם לדבריכם אף תלויות לא ישרפו שמא יבא אליהו ויטהרם אמרו לו כ"כ מובטח להן לישראל שאין אליהו בא א"ל בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורה אמרו לא זוז משם עד שקבעו הלכה כרבי אלעזר בן יהודה איש ברתא שאמר משום רבי יהושע מאי לאו אפילו אוכל א"ל אמר רב פפא משמיה דרבא לא לבער ואף ר' סבר להא דרב נחמן דאמר רבין בר רב אדא זמעשה באדם אחד שהפקיד דייקא מלאה חמין אצל יוחנן וייצא ובלא פני רבי שעה ראשונה אמר לו המתן שניה אמר לו המתן שלישיה אמר לו המתן רביעית אמר לו המתן חמישיה א"ל צא ומוכרה בשוק מאי לאו לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף לא לישראל כרבי מאיר אמר ליה אביי אי לישראל גישקלי' לנפשיה משום חשדא ד'דתניא גבאי צדקה שאין להם עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי צדקה תמחויו עניים לחלק פורטין לאחרים ואין מוכרין לעצמן משום שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל אמר ליה רב אדא בר מתנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן צא ומוכרין לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף כמאן אולא הא שמעתא דרבי כרשב"ג ד'דתנן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן, רשב"ג אומר ומכרם בכ"ד מפני השב אבדה לבעלים. ודחינן לא, כי אמרו רבנן לא יגע בהן כר' יוחנן, דאמר מחלוקתא אם אבד

בתוך הגין החמה בגלוי"י" הוה קאי וזהרורי בעלמא הוא דהוא קא משמע לן אמר רב נחמן אמר רב הלכה כרבי יהודה אמר ליה רבא לרב נחמן ונימא מר הלכה כר' מאיר דסתם לן תנא כוותיה דתנן ב' כל שעה שמותר לאכול מאכיל ההיא לאו סתמא הוא משום דקשיא מותר ונימא מר הלכה כרצון גמליאל דהוה ליה מכריע א"ל רבן גמליאל לאו מכריע הוא מעם דנפשיה קאמר ואיבעית אימא רב דאמר כי האי תנא א"ל דתני' ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת ושורפין תרומות טמאות תלויות וטהורות ומשירין מן הטהורות מון שתי סעודות כדי לאכול עד ד' שעות דברי רבי אלעזר בן יהודה איש ברתא שאמר משום ר' יהושע אמרו לו טהורות לא ישרפו שמא ימצאו להן אוכלין אמר להן כבר בקשו ולא מצאו אמרו לו שמא היון לחומה לנו אמר להם לדבריכם אף תלויות לא ישרפו שמא יבא אליהו ויטהרם אמרו לו כ"כ מובטח להן לישראל שאין אליהו בא א"ל בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורה אמרו לא זוז משם עד שקבעו הלכה כרבי אלעזר בן יהודה איש ברתא שאמר משום רבי יהושע מאי לאו אפילו אוכל א"ל אמר רב פפא משמיה דרבא לא לבער ואף ר' סבר להא דרב נחמן דאמר רבין בר רב אדא זמעשה באדם אחד שהפקיד דייקא מלאה חמין אצל יוחנן וייצא ובלא פני רבי שעה ראשונה אמר לו המתן שניה אמר לו המתן שלישיה אמר לו המתן רביעית אמר לו המתן חמישיה א"ל צא ומוכרה בשוק מאי לאו לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף לא לישראל כרבי מאיר אמר ליה אביי אי לישראל גישקלי' לנפשיה משום חשדא ד'דתניא גבאי צדקה שאין להם עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי צדקה תמחויו עניים לחלק פורטין לאחרים ואין מוכרין לעצמן משום שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל אמר ליה רב אדא בר מתנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן צא ומוכרין לנכרים כרבי יהודה אמר רב יוסף כמאן אולא הא שמעתא דרבי כרשב"ג ד'דתנן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן, רשב"ג אומר ומכרם בכ"ד מפני השב אבדה לבעלים. ודחינן לא, כי אמרו רבנן לא יגע בהן כר' יוחנן, דאמר מחלוקתא אם אבד

הגהות הב"ח

(א) הש"ס ד"ה טהורות וכו' שיר לאנשי מונו של כהן דשמא כ"ל ומכאן כד נמחק: (ב) תוס' ד"ה מאי לאו וכו' ומעתה ה"ה גבי מילה לכה חשד כ"ל:

מוסף רש"י

בגלוי"י. אשטוטר"א גלע"ז (תשנ"ג ג' יג"ה, ובהו"ס שם דריחא היל"ה). כל שעה שמותר לאכול מאכיל. דמיקא הא אטערי' דחוקא הוא מעשה שאנו מותר לאכול אינו מותר לאכול (כ"א). מבערין את הכל מלפני השבת. בין מולין בין תרומה, מון מדי אכילתו לשבת, אבל כל מה שעתה נכנס יבער (קמון ט"ז). לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורה. שנינו רבי שנת והולכין להקטיל פניו (שנו"ב) פורטין לאחרים. מחלפין פירות שנת כפלי כפ פורטין מהעצמות ונפסלות (ב"מ לח' וב"ש"ז ב"ב ט'). ואין פורטין לעצמן. מן יתעו"ס שפורטין מול המחיה. מחלפין שנינו מעלי טמא לחלק עניים ככל יוס (ב"מ לח'). אפילו הן אבודין, לא יגע בהן. או יקטנו, לא יגע בהן. (למוכרין ב"מ לח').

מוסף תוספות

א. דאי לא דייקין מותר סתם לן תנא כר' מאיר ואי דייקין ליה סתם לן רבן גמליאל. סי' ה"ג. ג. כגז ה"רן נמי. מכאן דקדק הוב רבינו אפרים ז"ל דמדאורייתא שרי למישוף תרומה וכו', דמשמיה תרומתו לא משמע אלא שלא טמאה, ד"א דמדאורייתא אסור לשורפה, היכי תיקון רבנן למישוף תרומה וכו', ולאו דאיה היא וגו'. ג. דאין שייך לזוהר במשירתה. מוס' שא"ן. ד. ונאף ד"ע"כ לטמאה ימיה מתיר מואורייתא. שם. א. כ"ד. שחל להיות בשבת. שס. ו. משמע דכ"ד יוכל לשום. מוס' צ"מ כ"ל. ד. דמשום חשד לא מהדרין עובדא. מוס' צ"מ שס.